

OCAK HEKİMİ İÇİN REHBERLİK DENEMELERİ

Hazırlayan : Dr. Servet Özgür
Halk Sağlığı Uzmanı

BÖLÜM IV : ÖLÜMLE İLGİLİ İŞLEMLER

Ölüm olayı evde, hastanede, yolda, işyerinde, askerlikte, savaşta olabilir. Ebe-Form 007 ile ve diğer sağlık personeli, her nerede olursa olsun, günlük çalışması içinde bölgesi halkından tüm ölümleri saptar. Saptanan her ölüm için Devlet İstatistik Enstitüsü'nün «Ölüm Fişi»nden çift nüsha doldurularak, sıra numarası verildikten sonra, bir nüshası ay sonunda bir üst makama gönderilir (Ek 1). Ölüm sağlık ocağı bölgesi dışında olmuşsa, ölüm fişi, ölümün olduğu yerdeki sağlık örgütü tarafından kesilmiş olmalıdır. Bu durumda çalıştığımız sağlık ocağı bölgesinde saptanan ölümlerde, daha önce ölüm fişi kesilip kesilmediği iyice araştırılmalıdır. Ölüm fişi kesilmemişse kesilir, kesilmişse yalnızca aşağıda anlatılacak işlenmesi gerekli yerlere işlenir. Aynı ölüme iki fiş kesilmesi Devlet İstatistik Enstitüsü'ne iki fiş gitmesine ve ölüm sayılarının artmasına neden olur.

Bu fişten standart bir veri elde edebilmek için anlaşılmayan bazı noktaların açıklanması ve fişin doğru doldurulması şarttır. Bu yüzden ölümlerin yaşı için, doldurulan yaş (ay ya da günü ne olursa olsun alınmamalı); 12 ayını doldurmamışsa, doldurulan ay (günü ne olursa olsun alınmamalı); 30 gününü doldurmamışsa, doldurulan gün yazılmalıdır. Ölenlerin yaşının doğru saptanması, yaşamsal-vital, hayati-istatistiklerin doğru olmasını sağlar. Örneğin doğum fişinde 10.2.1979 da doğan bir çocuk 17.2.1979 da ölmüşse ölüm 7 günlüktür ve erken neonatal ölüme, 18.2.1979 - 9.3.1979 arasında ölmüşse geç neonatal ölüme, 10.3.1979-9.2.1980 arasında ölmüşse post neonatal ölüme girer ve anlamları başkadır. Bu bakımdan ölüm tarihini, doğum tarihi ile beraber düşünmek zorundayız. Belki de ocaktaki doğum tarihine bakarak kaç günlük, aylık ya da yaşında öldüğü bulunabilir.

«III.» bölümde ölüm nedenlerini ararken temel ölüm nedeninin aranması, zor olmakla birlikte, anlamsız bilgi toplamak ve standardizasyon yönünden gereklidir. Ölüm nedenleri bir bölgenin sağlık düzeyinin aynası gibidir. Ölüm, Temel-Ara ve Son olmak üzere 3 halkalı bir oluşumdur. Malnütrisyon - Kızamık - Pnemoni gibi, bazan ara neden olmayabilir. Kızıl - Kronik Nefrit gibi. Bazan da yalnızca temel neden bulunabilir. Difteri gibi. Ocak şartlarında her ölüm için

tüm nedenleri bulmak olanağı yoksa en azından temel ölüm nedeni bulunabilmelidir. Bunun için elimizde bazı olanaklar vardır :

1. Ölenin yakınlarının söyledikleri.
2. Ölene ait ilaçlar ve reçeteler.
3. Ocaktaki kişisel sağlık fişi.
4. Bölge hastanesindeki dosyası.

Bu bilgilerin ışığı altında ölüm nedeni saptanır. «IV.» bölümde ölümü tespit edenden amaçlanan, ölümü saptayan kuruluş, hekim ya da sağlık personelidir.

Herhangi bir kişi öldüğünde ocakta var olan Ölüm Defteri'ne kimliğini, oturduğu yeri ve ölüm nedenini belirtecek şekilde kaydedilmelidir. Bir kişi öldüğünde Form 001, Aile Zarfı, Form 004, Form 005, ve Form 006'ya ne gibi işlemler yapılacağını görmüştük. Bu formların bir araya getirilmesinden ölüm nedeni konusunda çok yararlı sonuçlar alınır, çünkü çoğu kişi en yakınlarının hastalığının ne olduğundan habersizdir. Her ay sonunda tüm ölümler yaş grupları, köy ya da mahalleler ve cinslere göre Aylık Ölüm Cetveli'ne (Ek 2) geçirilmeli ve bir kopyesi bir üst makama gönderilmelidir.

Burada il ve ilçe merkezleri ile büyük bucak ya da belediyeliklerde Nüfus İşleri Genel Müdürlüğü'nün «Ölüm Tutanağı»nın da arka yüzlerindeki açıklamalara uygun olarak ölümü saptayan kuruluş, hekim ya da sağlık personeli tarafından doldurulacağını hatırlatmakta yarar vardır (Ek 3). Bunda dikkat edilecek özellik, görmediğimiz hiç kimse için böyle bir belge dolduramayacağımız, aksi halde başımızın hukuksal olarak belâya girebileceğidir. Bu tutanak Adli Olaylar için savcılıkça verilecektir.

Gelecek bölümde hizmetimizi geliştirmeye devam edeceğiz.

KAYNAKLAR

1. Sümbüloğlu, K. «Uluslararası Ölüm Raporu ve Ölüm Nedenlerini Sınıflandırma Kuralları», (Teksir, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Toplum Hekimliği Bölümü, 1970).

Ö L Ü M F İ Ş İ

KÖYDE ÖLENLER İÇİN

DİP KOÇAN SIRA No.

Buraya
birşey
yazmayınız

I - ÖLÜMÜN VUKU BULDUĞU

- a - İl
- b - İlçe
- c - Köy (Muhtarlık) veya Buçak
- d - Sağlık ocağı
- e - Tarih

II - ÖLÜNÜN

- a - Adı soyadı
- b - Baba adı
- c - Ana adı
- d - Cinsiyeti Erkek Kadın
- e - Yaşı
- Yaşından küçük ise ayı
- Ayından küçük ise günü
- f - Medenî hali Hiç evlenmedi Evli Eşi öldü Boşandı
- g - Mesleği

III - ÖLÜM

- a - Ölüm sebebi
- b - Ölüme sebep olan hastalık
- c - Hastalık süresi

IV - ÖLÜMÜ TESBİT EDEN

- a - Hastahane veya Sağlık ocağı
- b - Müdavi Tabib
- c - Hükümet veya Belediye Tab.
- d - Diğer (Sağlık personeli gibi)

--

Dikkat : I - Bu fişi arkadaki açıklamayı okuduktan sonra doldurunuz.
II - Ölü doğumlar için bu fişi doldurmayınız.

Doldurma tarihi
...../...../196

Dolduranın
Adı, Soyadı, İmzası

Köylerde Ölenler İçin Doldurulacak ÖLÜM FİŞİ AÇIKLAMASI

I. Ölümün vuku bulduğu il, ilçe, bucak ve köy, sağlık ocağı ve tarihi okunaklı bir şekilde yazılmalıdır.

II. **Ölünün cinsiyeti** : İlgili kareye (X) çarpı konularak belirtilir.

Ölünün yaşı : Bu soruya istatistiki çalışmaların doğru olması için azami titizlik gösterilmeli ve yaş sorusuna ölen kimsenin bitirdiği yaşı yazılmalı, içinde bulunduğu yaş yazılmamalıdır.

Meselâ 41 yaşını tamamlayıp 42 yaşına basmış bir kimse 10 gün sonra 42 yaşını tamamlayacak olsa bile yaşı 41 olarak yazılmalıdır.

Bir yaşını bitirmemiş yani on iki ayını doldurmamış olanlar için yaşından küçük ise ayı sorusuna bitirdiği ayın sayısı yazılmalıdır. İçinde bulunduğu ay hesaba katılmamalıdır. Meselâ 40 günlük bir bebek ölmüş ise bunun yaşı bir aylık olarak gösterilmelidir. Bir ayını bitirmemiş, yani 30 gününü doldurmamış olan bebekler için ayından küçük ise günü sorusuna bitirmiş olduğu gün yazılmalıdır.

Ölünün mesleği : Bu sorunun cevabı olarak ölenin ölümünden evvelki mesleği yani son on iki ay içinde nakdi veya ayni (Para veya mal) gelir temini maksadı ile bir işte çalışanların yaptığı başlıca iş veya hizmete göre «Esas mesleği» yazılır. Son on iki ay içinde nakdi veya ayni (Para veya mal) bir gelir temini ile ilgili bir işte çalışmamış olanlar için başlıca meşgalelerine göre durumları «Ev kadını», «Öğrenci», «Emekli», «İrad sahibi» yazılır. Son on iki ay içinde hiç bir iş yapmamış olanlar için cevap «Yok» yazılır.

Ölünün medeni hali : Bu sorunun cevabı ilgili kareye (X) çarpı konularak belirtilir.

Ölünün ikametgâhı : Bu sorunun cevabı, kişinin yerleşmek kaskı ile devamlı oturduğu yerdir. Şehir ise şehir, Köy ise köy karesi (X) çarpı ile belirtilmelidir. (İkametgâh II ve ilçe merkezlerinde Belediyesi olan yerlerdir.)

III. **Ölüm sebebi**: Bu soruya ölüm sebebi açık ve okunaklı olarak yazılmalıdır.

Ölüm sebebi olan hastalık: Ölüm bir hastalık sonucu vuku bulmuş ise hastalığın adı açık ve okunaklı olarak yazılmalıdır.

Hastalık süresi: Bu soru ölüme sebep olan hastalığın devam müddetidir.

IV. **Ölümü tesbit eden**: Bu soruya cevap ilgili kareye (X) çarpı konularak belirtilecektir.

V. **Fiş doldurma tarihi ile dolduranın hüviyeti ve imzası**: Fiş üzerinde istatistiki bir işlem yapılabilmesi için sağlık personeli fiş doldurma tarihi ile adını ve soyadını yazıp imzalamalıdır.

..... SAĞLIK OCAĞI
AYLIK ÖLÜM CETVELİ

Yıl:.....
Ay :.....

YAŞ	KÖYLER																		
		E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
7 gün																			
8-30 gün																			
5-52 Hz																			
1																			
2																			
3																			
4																			
5																			
6																			
7-9																			
10-14																			
15-19																			
20-24																			
25-29																			
30-34																			
35-39																			
40-44																			
45-49																			
50-54																			
55-59																			
60-64																			
65-69																			
70-74																			
75-79																			
80-84																			
85 +																			
TOPLAM																			

SAĞLIK OCAĞI TABİBİ

OCAK HEKİMİ İÇİN REHBERLİK DENEMELERİ IV

ÖLÜM TUTANAĞI

T.C. Standart Form no. 1 - 00 - 024

Ölüm kütük sıra no.

Adı	Soyadı	Cinsiyeti ☐ Erkek ☐ Kadın
Baba adı	Ana adı	Dini
Medenî hali	Doğum tarihi	Ölünün son adresi
Ölüm yeri	Ölüm tarihi (rakam ve yazı ile)	
Ölüm saati	Ölüm nedeni	
Alle kütüğüne kayıtlı bulunduğu		
İl	İlçe	Mahalle veya köy
Cilt no.	Sayfa no.	Kütük sıra no.
Bildirimde bulunanın adı, soyadı, doğum tarihi, imzası	Bildirimde bulunanın adresi	
Tanığın adı, soyadı, doğum tarihi, imzası	Tanığın adresi	
Tanığın adı, soyadı, doğum tarihi, imzası	Tanığın adresi	
Tutanağı düzenleyenin adı, soyadı, unvanı, imzası, tarih	Kurum yetkilisinin adı, soyadı, unvanı, imzası, tarih, mühür	İşleme koyan nüfus başmem.
		Kayıt tarihi
		Kayıt no.
Alle kütüğüne kayıt için gönderilen nüfus başmemurluğu		Kayıt tarihi
		Kayıt no.
Kütüğe kaydeden memurun adı, soyadı, imzası, tarih	Nüfus başmemurunun adı, soyadı, imzası, tarih, mühür	Gerl alınan nüfus cüzdanı tarihi ve seri no.
		Kayıt tarihi
		Kayıt No.

Merkez arşivinde yapılacak işlem

Kayıt tarihi	Kütüğe işleyen memurun adı soyadı, imzası, tarih	Gerektiğinde kullanılacak bölüm
--------------	--	---------------------------------

Kayıt No.

FORMUN KULANIMI :

Bu form, ölüm olaylarını köylerde muhtar, şehir ve kasabalarda sağlık teşkilâtı bulunan diğer yerlerde gömme izni verenler tarafından tanzim edilir. Ölüm hangi yerde olmuşsa o yerin nüfus memurluğuna, ölüm yeri bilinmez ise ceset nerede bulunmuşsa oranın nüfus memurluğuna bildirilir. Toplu ölümler meydana gelen olaylarda, her şahıs için ayrı ayrı, kıtasında ölen askerler için kıtası hekimi veya bu görevi yapanlarca tanzim edilir. Savaş, ayaklanma olaylarıyla eşkiya çarpışmasında ölen subay, askeri memur, astsubay, erbaş ve erlerle diğer askeri şahısların kimlikleri ölüm tutanağı ile tesbit edilerek erlere ait tutanaklar, askerlik şubeleri, subay, astsubay ve askeri memurlara ait tutanaklar da Millî Savunma Bakanlığı yolu ile aile kütüklerinin bulunduğu nüfus memurluğuna yollanır.

Ölüm hastahane, ceza ve tevkif evi, okul, fabrika, işyeri gibi sıhhi ve resmi bir kurumda olmuşsa tutanak kurumca bu işle görevlendirilenler tarafından tanzi medilir.

Üç nüsha düzenlene tutanağın bir nüshası düzenleyen tarafından alıkonularak, iki nüshası on gün içinde nüfus memurluğuna gönderilir.

AÇIKLAMA :**Ölüm kütük sıra no.**

Bu bölüme aile kütüğüne ölümü kaydeden nüfus dairesince verilen ölüm kütük sıra numarası yazılır.

Geri alınan nüfus cüzdanı tarih ve seri no.

Bu bölüme ölüm nedeniyle alınan nüfus cüzdanının tarih ve seri numarası yazılır. Eğer nüfus cüzdanı geri alınmamışsa yine bu bölüme işaret edilir.

Aile kütüğüne kayıt için gönderilen nüfus baş memurluğu :

Bu bilgi başlığı, ölümün, aile kütüğünün kayıtlı olduğu yerden başka yerde olması halinde doldurulur.